

Nota ouderenbeleid 2011 - 2014

Gemeente Binnenmaas

V o o r w o o r d

In het afgelopen halfjaar is overeenkomstig het collegeprogramma 2010-2014 hard gewerkt aan de actualisering van het ouderenbeleid in de gemeente Binnenmaas. Daarbij is breed ingezet op participatie van belanghebbenden. De betrokkenheid van de ouderen in Binnenmaas is te kwalificeren als zeer hoog. Opvallend is de mate van organisatiegraad in deze bewonersgeleding. De Seniorenadviesraad, aangevuld met vertegenwoordigers van afdelingen van algemene en Protestants-Christelijke Ouderenbonden, Seniorenplatform van de Stichting Welzijn Binnenmaas, Stichting Gecoördineerd Ouderenwerk 's-Gravendeel, Gehandicaptenplatform de zes kernen van Binnenmaas, het Rode Kruis, Veilig Verkeer Nederland, Humanitas, de kerken en de betrokken professionals hebben hun bijdrage geleverd aan de discussiebijeenkomsten en het gedetailleerd uitwerken van de beleidsonderdelen.

Het is prettig om te constateren dat burgers nauw betrokken zijn bij de opstelling van het beleid voor de komende jaren. Daarmee is een belangrijke waarborg ontstaan voor de aansluiting met de wensen en verlangens van de burgers in Binnenmaas.

Het doet mij genoeg het resultaat van de bijeenkomsten samengevat in de concept Nota ouderenbeleid aan te bieden aan de raad.

E.C. Lafeber
Portefeuillehouder Zorg

Inhoudsopgave

Voorwoord	3
Inhoudsopgave	5
Inleiding	7
Taken voor de gemeente	7
Leeswijzer	7
Aanpak	8
Vorbereiding nota	8
Senioren Adviesraad	9
Ontwikkelingen	9
Gezondheid	11
Visie	12
Thema 1: Fysieke gezondheid	12
Thema 2: Psychische gezondheid	14
Thema 3: Eenzaamheid	15
Welzijn	18
Visie	20
Thema 4: Welzijn	20
Thema 5: Mantelzorg	22
Thema 6: Vrijwilligers	23
Wonen	25
Visie	26
Thema 7: Huisvesting	26
Thema 8: Mobiliteit en verkeer	27
Thema 9: Veiligheid	30
Algemene aanbevelingen	31
2011 – 2014	32
Uitvoering	32
Controle en evaluatie	32
Financiële paragraaf	33
Bijlage 1: Wettelijke taken	34

Inleiding

De gemeente Binnenmaas vergrijst in de komende jaren sterk. Door de verwachte toename van het aantal ouderen, zowel absoluut als relatief, zal het aanbod onder druk komen staan. Gemeente Binnenmaas heeft nog geen eenduidig ouderenbeleid. Sinds 1 juli 2010 is preventieve gezondheidszorg voor ouderen een taak voor de gemeente. Er zijn al veel activiteiten voor ouderen, vaak financieel ondersteund door de gemeente, maar het aanbod is versnipperd. Om tot een samenhangend verhaal te komen is deze nota 'ouderenbeleid' opgesteld.

Taak voor de gemeente

'Meedoen' is het voornaamste uitgangspunt in de Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo). Iedereen heeft het recht én de verantwoordelijkheid om zo lang mogelijk deel te nemen aan het maatschappelijk verkeer. De wet tracht de sociale structuren in onze samenleving te versterken en verder te ontwikkelen. Dit wordt onderschreven in het Collegeprogramma 2010 – 2014 'Verder bouwen aan Binnenmaas', waarin het voornemen is opgenomen deze collegeperiode een nota ouderenbeleid op te stellen.

Van het rijk heeft de gemeente uitvoerende taken toebedeeld gekregen in het kader van de Wet maatschappelijke ondersteuning. Daarnaast is de Algemene Wet Bijzondere Ziektekosten in voorgaande jaren uitgekleed, met als gevolg meer taken voor de gemeente.

Sinds 1 juli 2010 hebben gemeenten vanuit de Wet publieke gezondheid (Wpg) een verplichting in ouderengezondheidszorg. Deze taak wordt voor de gemeente Binnenmaas uitgevoerd door de GGD Zuid-Holland Zuid. Artikel 5a stelt:

1. Het college van burgemeester en wethouders draagt zorg voor de uitvoering van de ouderengezondheidszorg.
2. Ter uitvoering van de in het eerste lid bedoelde taak draagt het college van burgemeester en wethouders in ieder geval zorg voor:
  - a. het op systematische wijze volgen en signaleren van ontwikkelingen in de gezondheidstoestand van ouderen en van gezondheidsbevorderende en -bedreigende factoren;
  - b. het ramen van de behoeften aan zorg;
  - c. de vroegtijdige opsporing en preventie van specifieke stoornissen als comorbiditeit;
  - d. het geven van voorlichting, advies, instructie en begeleiding;
  - e. het formuleren van maatregelen ter beïnvloeding van gezondheidsbedreigingen.
3. Bij algemene maatregel van bestuur kunnen regels worden gesteld over de werkzaamheden, bedoeld in het tweede lid.

Per thema dat in deze nota wordt besproken staat vermeld wat de taken zijn vanuit Wpg en Wmo. In bijlage 1 bij deze nota wordt het wettelijke kader nader uitgelegd.

Leeswijzer

In hoofdstukken Gezondheid, Welzijn en Wonen worden de beleidsvoornemens nader uitgewerkt. De aanbevelingen zijn genummerd, ten behoeve van een transparante verantwoording na afloop van de looptijd van deze nota. Per aanbeveling zijn de partners genoemd die ten minste betrokken worden en is kort geschetst welke stappen worden ondernomen om het beleidsvoornemen waar te maken.

De Senioren Adviesraad Binnenmaas, hierna te noemen 'SAR', wordt nauw betrokken bij het uitwerken van de beleidsvoornemens en is in alle gevallen de eerste partner. Met

opzet is niet nu al per beleidsvoornemen een tijdspad geschetst, om de SAR de gelegenheid te geven prioriteiten te stellen.

A a n p a k

Het college van burgemeester en wethouders heeft het volgende kader meegegeven voor opstelling van het ouderenbeleid:

- 1) Centraal uitgangspunt is dat ouderen zo lang mogelijk zelfstandig kunnen blijven wonen.
- 2) Het aanbod aan programma's, activiteiten en voorzieningen is kwalitatief goed en werkt vraaggericht.
- 3) De thema's fysieke gezondheid, psychische gezondheid, eenzaamheid, welzijn, mantelzorgondersteuning, vrijwilligerswerk, mobiliteit en verkeer, wonen en veiligheid worden in deze nota ouderenbeleid uitgewerkt.
- 4) In de nota wordt een visie opgetekend voor de komende tien jaar (2011 tot en met 2020) en beleid om de visie te realiseren voor de komende vier jaar (2011 tot en met 2014).
- 5) Er is sprake van integraal beleid, dus wordt gekeken naar alle beleidsdomeinen met raakvlakken met ouderen.
- 6) Uitvoering van de nota ouderenbeleid verloopt budgettair neutraal, efficiënt en effectief.
- 7) De doelgroep wordt betrokken bij het opstellen van de nota.
- 8) Bij het opstellen van de nota ouderenbeleid wordt rekening gehouden met de lijn uitgezet in overige nota's waarin wordt gesproken over ouderen, met name:
  - * Meedoen in Binnenmaas. Beleidsplan Wmo / Nota volksgezondheid 2008-2011
  - * Binnenmaas Vitaal!
  - * Pact van mijn Hart
- 9) In de nota wordt rekening gehouden met de identiteit van de gemeente Binnenmaas en de diverse kernen.
- 10) De nota is helder van opzet en taalgebruik, met een beperkt aantal pagina's.
- 11) Het gevoerde beleid wordt in 2014 geëvalueerd.
- 12) De conceptnota wordt in 2011 ter vaststelling voorgelegd aan de raad.

V o o r b e r e i d i n g n o t a

Om een breed gedragen nota ouderenbeleid te krijgen zijn drie werkgroepen opgezet die zich in september en oktober 2010 hebben gebogen over de volgende thema's:

Wergroep 1: Fysieke gezondheid, Psychische gezondheid en Eenzaamheid
Wergroep 2: Welzijn, Mantelzorgondersteuning en Vrijwilligerswerk
Wergroep 3: Wonen, Mobiliteit en verkeer en Veiligheid

Voor elk thema werd één bijeenkomst van twee uur gereserveerd, in totaal negen bijeenkomsten. De werkgroepen hebben de huidige situatie geëvalueerd, een visie verwoord voor 2020 en aanbevelingen gedaan voor beleid en uitvoering tot 2014.

De werkgroepen bestonden uit leden van de Senioren Adviesraad, professionals (huisarts, MEE ZHE, Careyn thuiszorg), leden en vertegenwoordigers van diverse welzijnsorganisaties (Seniorenplatform van de Stichting Welzijn Binnenmaas, Stichting Gecoördineerd Ouderenwerk 's-Gravendeel, Gehandicaptenplatform de zes kernen van Binnenmaas, het Rode Kruis, Veilig Verkeer Nederland, Humanitas, de kerken, de Algemene Nederlandse Bond voor Ouderen en de Protestants-Christelijke Ouderenbond) en betrokkenen die gehoor gaven aan oproepen in het Kompas. In totaal hebben twintig inwoners van Binnenmaas deelgenomen aan één of meerdere werkgroepen.

De aanbevelingen die tijdens de negen sessies door de werkgroepsleden zijn gedaan zijn op 27 oktober 2010 voorgelegd aan de Commissie Maatschappelijke Zaken. De

aanbevelingen en aanvullingen van de Commissie MZ zijn de basis voor deze nota. De conceptnota is voorgelegd aan de werkgroepsleden op 7 december 2010.

Senioren Adviesraad

Doel van de nota ouderenbeleid is niet om een kant en klaar programma op te leggen, maar om als kader te dienen voor advisering op het gebied van ouderenbeleid door de Senioren Adviesraad Binnenmaas. De SAR is in 2007 opgericht, om het college van burgemeester en wethouders gevraagd en ongevraagd te adviseren over voorbereiding, vaststelling en uitvoering van gemeentelijk beleid, met name ouderenbeleid. De komende jaren wordt de adviesraad nadrukkelijk betrokken bij het adviseren over uitvoering van deze nota ouderenbeleid.

De SAR kent een dagelijks bestuur dat bestaat uit een voorzitter, secretaris en penningmeester. Leden van het algemeen bestuur nemen zitting in de werkgroepen Verkeer, Wonen of Zorg / Welzijn. Werkgroepsleden onderhouden contacten met de beleidsambtenaren, commissies en organisaties en blijven op de hoogte van ontwikkelingen op beleidsterreinen.

De Senioren Adviesraad is zoveel mogelijk een afspiegeling van de oudere en/of gehandicapte inwoners van de gemeente Binnenmaas. Zes leden vertegenwoordigen de ouderenorganisaties Algemene Nederlandse Bond van Ouderen, Protestants-Christelijke Ouderenbond en het Gehandicaptenplatform de zes kernen van Binnenmaas. Daarnaast kent de SAR twee tot vier onafhankelijke leden.

De Senioren Adviesraad heeft een grote rol in zowel opzet van de nota ouderenbeleid als het adviseren op de vervolgstappen. De SAR heeft de benodigde expertise om de voorgestelde beleidsvoornemens mede voor te bereiden en een vinger aan de pols te houden dat de aanbevelingen uit de nota ouderenbeleid in de komende vier jaar worden opgepakt.

Ontwikkelingen

De gemeente Binnenmaas vergrijst in de komende jaren sterk. Het aantal 65-jarigen in de Hoeksche Waard is in 2030 met 76% toegenomen. Ouderen maken over twintig jaar 27% van de bevolking uit. Het aandeel van de oudere huishoudens in de Hoeksche Waard is in 2030 zelfs 39%. Onderstaande tabel geeft het aantal ouderen in de gemeente Binnenmaas per 1 januari 2011 weer:

Leeftijd	55+	60+	65+	70+	75+	80+	85+	90+	95+	100+
Aantal	8.932	6.862	4.458	2.789	1.533	966	513	169	32	3

Tabel 1: Aantal ouderen in de gemeente Binnenmaas per 1 januari 2011

Ook de behoefte aan wonen met zorg verdubbelt bijna, terwijl het aantal jongeren fors krimpt. Te verwachten is dat de vraag naar zorg en welzijn toeneemt, onder andere door de sterke toename van het aantal 80 plussers, terwijl het aanbod van voorzieningen en het vervullen van vacatures in zorg en welzijn onder druk komt te staan.

Daar staat tegenover dat ouderen steeds langer zelfstandig blijven wonen, zich vaker maatschappelijk inzetten en vitaler blijven dan voorheen

Om de behoeften van ouderen te visualiseren is een 'ondersteuningsladder' opgesteld. Hierin wordt de glijdende schaal van zelfredzaamheid (1) tot dagverzorging (5) duidelijk.

ondersteuningsladder		
1.	oudere heeft geen problemen	- collectieve interventie = voorlichting en gezondheidsbevordering; - zelfzorg en mantelzorg voldoen
2.	- stagnerende communicatie tussen individu en omgeving; - haperende zelfredzaamheid; - verminderd welzijn	- preventieve activiteiten ook gericht op individu en omgeving; - vroegsignalering; - versterking draaglast oudere; - gebruikmaking van netwerk t.b.v. herstel zelfredzaamheid en zelfstandigheid
3.	- problemen van de oudere nemen toe - regie wordt gehandhaafd met ondersteuning	- professionele begeleiding en ondersteuning richt zich op: aansturen, supervisie, faciliteren van de oudere zelf; - voorkomen sociaal isolement d.m.v. dagbesteding
4.	- problemen nemen verder toe	- professionele ondersteuning richt zich op feitelijke ondersteuning en verzorging van de oudere zelf; - dagopvang
5	- oudere heeft dagverzorging nodig	AWBZ

De inwoners die vallen onder 1, 2 en 3 (gedeeltelijk) kunnen gebruik maken van het aanbod van Stichting Welzijn Binnenmaas, ANBO, PCOB, Rode Kruis, kerken, Humanitas, Stichting Gecoördineerd Ouderenwerk en de ouderensozen. Grotendeels betreft dit aanbod dat door vrijwilligers wordt uitgevoerd.

De begeleiding van de inwoners die vallen onder 3 (gedeeltelijk) en 4 kan niet worden neergelegd bij vrijwilligers. Veelal gebeurt dit door professionals of met ondersteuning door professionals. Voorheen viel een deel van deze taken onder de Algemene Wet Bijzondere Ziektekosten (AWBZ). Vanaf 2009 zijn deze taken overgedragen aan gemeenten. Door verscherping van de indicatiestellingen kunnen minder mensen gebruik maken van de dagverzorging.

Gezondheid

Onder de noemer Gezondheid worden drie thema's uitgewerkt: Fysieke gezondheid, Psychische gezondheid en Eenzaamheid. De volgende activiteiten worden in de gemeente Binnenmaas verricht op het gebied van gezondheid:

Huisartsen

De gemeente Binnenmaas telt vijftien huisartsen, verdeeld over elf praktijken. De huisartsen zijn verenigd in één zorggroep. Eén huisarts, uit Mijnsheerenland, heeft zich gespecialiseerd in ouderenzorg. Ook wordt een zogenaamde Ketenzorg Dementie opgezet, waarin huisartsen, zorginstellingen en MEE ZHE een samenhangend pakket aan ondersteuning aanbieden aan dementerende patiënten. Huisartsen worden vergoed vanuit de Zorgverzekeringswet, de gemeente Binnenmaas heeft geen subsidierelatie met huisartsen.

Dagopvang en dagverzorging

Zorgwaard ('s-Gravendeel, Puttershoek, Heinenoord en Mijnsheerenland)

Zorgwaard is een zorgaanbieder in het oosten van de Hoeksche Waard met als locaties in de gemeente Binnenmaas het Immanuël in 's-Gravendeel, 't Huys te Hoecke in Puttershoek, de Korenschoof in Heinenoord en Hofwijk in Mijnsheerenland, ontstaan uit een fusie van Trivalent en Sabina van Egmont. De cliënten van Zorgwaard hebben behoefte aan zorg- of dienstverlening. Zorgwaard heeft in totaal elf locaties, 1600 cliënten, 1200 medewerkers en 1000 vrijwilligers.

Vanuit Zorgwaard worden verschillende soorten zorg en diensten geboden bij de cliënt thuis of in een van de locaties. Hierdoor is er een breed aanbod op het gebied van huishoudelijke verzorging, persoonlijke verzorging, verpleging, ziekenhuisverplaatste zorg, verpleeghuiszorg, ondersteunende begeleiding, activerende begeleiding, maaltijdvoorziening en personenalarmering. Dit alles zowel op indicatie, vanuit het Persoonsgebonden budget (Pgb) of als particulier.

Thuiszorg

Thuiszorg is bedoeld voor mensen die persoonlijke verzorging of verpleging thuis nodig hebben. In Binnenmaas kan door 24 uur per dag thuiszorg worden geleverd. Ouderen, mensen met chronische ziekten en inwoners met een lichamelijke of verstandelijke beperking maken overwegend gebruik van thuiszorg. Thuiszorg medewerkers begeleiden cliënten ook uit het huis te komen. In de gemeente Binnenmaas wordt thuiszorg geleverd door de instellingen Zorgwaard, Careyn, Buurtzorg, Agathos en Internos. Thuiszorg wordt vergoed vanuit de AWBZ. De gemeente Binnenmaas heeft geen subsidie-afspraken om thuiszorg af te nemen.

Voorzieningen

Careyn Uitleenmagazijn en Thuiszorgwinkel (respectievelijk Mijnsheerenland, ten behoeve van de Hoeksche Waard en Spijkenisse ten behoeve van Zuid-Hollandse Eilanden)

Careyn levert preventie-, zorg-, behandelings- en woondiensten in de Hoeksche Waard voor iedere levensfase, de thuisomgeving en specifieke omstandigheden van de klant. Careyn biedt aanvullende diensten via Careyn Keuzepakket.

Beweging

Fysiotherapie en ergotherapie

Fysiotherapie is bedoeld voor mensen die problemen hebben met bewegen. De fysiotherapeut behandelt blessures of bewegingsproblemen ten gevolge van ziekte of operatie. Bij ergotherapie worden mensen die door ziekte, ongeval of onder- en overbelasting moeite hebben met dagelijkse handelingen als aankleden en eten klaarmaken door oefeningen in staat gesteld zo lang mogelijk zelfstandig te blijven wonen. De ergotherapeut leert cliënten ook omgaan met hulpmiddelen.

In de gemeente Binnenmaas zijn acht praktijken waar fysiotherapie wordt bedreven, waarvan drie in Puttershoek, en één in 's-Gravendeel, Mijnsheerenland, Heinenoord, Maasdam en Westmaas. Daarnaast levert Zorgwaard in haar locaties fysiotherapie en

ergotherapie aan cliënten. Fysiotherapie en ergotherapie worden vergoed vanuit de Zorgverzekeringswet. De gemeente Binnenmaas heeft geen subsidierelatie met fysio- of ergotherapeuten.

Gymnastiekverenigingen

De gemeente Binnenmaas kent gymnastiekverenigingen in 's-Gravendeel, Puttershoek, Maasdam, Westmaas, Heinenoord en Mijnsheerenland.

Visie Gezondheid 2020

- * Alle ouderen in Binnenmaas weten welke organisaties en activiteiten er zijn
- * Binnenmaas beschikt over voldoende en goed ondersteunde vrijwilligers
- * Alle ouderen van 70 jaar en ouder krijgen een signalerend huisbezoek
- * Zorgaanbieders hebben een dekkend aanbod voor ouderen, dat goed op elkaar aansluit
- * Binnenmaas is goed ingespeeld op de tendens van toename van de ziekte van Alzheimer en dementie

Thema 1: Fysieke gezondheid

Over het algemeen is de gezondheid van de inwoners in Binnenmaas vergelijkbaar met Nederland als geheel. De gemiddelde levensverwachting bij de geboorte is voor Binnenmaase mannen 78,3 jaar en voor vrouwen 82,6 jaar. Dat is iets hoger dan de gemiddelde Nederlandse levensverwachting, respectievelijk 77,0 en 81,6 jaar.

De sterfte per 10.000 inwoners is in Binnenmaas 66,9. Dit is significant lager dan de sterfte in Nederland (72,1 op de 10.000 inwoners). De twee belangrijkste doodsoorzaken zijn kanker en hart- en vaatziekten. In Binnenmaas is het sterftcijfer ten gevolge van kanker (23,3 per 10.000 inwoners) iets hoger dan in Nederland (21,5 per 10.000 inwoners). Sterfte aan hart- en vaatziekten is voor Binnenmaas (19,4 per 10.000 inwoners) iets lager dan gemiddeld in Nederland (21,8 per 10.000 inwoners).

Onder de inwoners van Binnenmaas van 65 jaar en ouder geeft 72% aan een goede tot uitstekende gezondheid te hebben. 28% ervaart zijn gezondheid als matig tot slecht. Wel geven 44% van de inwoners aan zich belemmerd te voelen in de dagelijkse bezigheden door een chronische ziekte.

Taak voor de gemeente:

Wet publieke gezondheid, artikel 5a.

Programma

Wat gaat de gemeente tussen 2011 en 2014 doen?

1	Zorgvoorzieningen in Binnenmaas blijven in stand, mits efficiënt, effectief en zonder overlap.
---	--

Het aanbod aan zorg is breed en kwalitatief goed. Zet in op het in stand houden van dit veelzijdige aanbod, mits er geen doublures zijn in het aanbod en de zorg efficiënt en effectief wordt uitgevoerd.

Vervolg: Het monitoren van ontwikkelingen in de lokale gezondheidszorg.
Partners: Ouderenorganisaties, huisartsen, zorginstellingen, welzijnsinstellingen

2	Onderzoeken hoe preventief onderzoek voor ouderen, met voorlichting, kan worden opgezet.
---	--

Het Nederlandse zorgsysteem is van oudsher reactief. Pas bij ziekte ga je naar de dokter. Sinds de nieuwe zorgwet verschuift de nadruk op gezond leven en het voorkomen van ziekte. Door een preventieve aanpak blijven mensen langer uit de zorg.

Door het houden van periodieke preventieve onderzoeken door huisartsen bij ouderen worden problemen vroegtijdig onderkend en volstaan snellere en goedkopere behandelingen. Daarnaast kunnen deze onderzoeken worden benut voor het geven van voorlichting op het gebied van medische vragen, leefstijl en ondersteuning.

Op een aantal plaatsen in Nederland zijn senioren consultatiebureau's opgericht, waar voorlichting wordt gegeven, bloeddruk en bloedsuikerspiegel worden gemeten en een diabetes verpleegkundige beschikbaar is. Deze werkwijze kan dienen als voorbeeld voor periodiek onderzoek in de gemeente Binnenmaas.

Vervolg: Overleg met Binnenmaasse huisartsen of en op welke wijze deze aanbeveling te realiseren is, met het voorbeeld van de senioren consultatiebureau's in het achterhoofd.

Partners: Huisartsen, zorgverzekeraars.

3	De samenwerking tussen thuiszorgorganisaties bevorderen.
---	--

In onze gemeente zijn de volgende thuiszorgorganisaties actief: Zorgwaard, Careyn, Buurtzorg, Agathos en Internos. Goed afgestemde thuiszorg is van belang voor de cliënt. De thuiszorgorganisaties worden bekostigd uit de AWBZ, de gemeente maakt geen prestatieafspraken met deze partijen. De organisaties hebben al contact met elkaar.

Vervolg: Overleg met de thuiszorgorganisaties over (verbetering van) de samenwerking

Partners: Thuiszorgorganisaties

4	Alcoholmisbruik onder ouderen bespreekbaar maken.
---	---

Uit de gezondheidsenquête die in 2009 werd gehouden door de GGD Zuid-Holland Zuid onder inwoners van Binnenmaas van 65 jaar of ouder bleek dat 73% van de respondenten alcohol drinkt, 7% overmatig alcohol gebruikt en in 1% van de gevallen het alcoholgebruik als probleem wordt ervaren door de omgeving. Vaak en veel alcohol gebruik is volgens de definitie van de GGD in de afgelopen vier weken vijf keer of vaker alcohol gebruiken, waarbij vijf glazen of meer wordt gedronken.

De leden van de werkgroep gezondheid hebben de indruk dat de werkelijke omvang van overmatig alcoholgebruik aanzienlijk hoger ligt dan 7% van de 65 plussers. Redenen hiervoor zijn dat alcoholgebruik bij ouderen sociaal geaccepteerd is en na pensionering toename van het drinken van "een borreltje" erin sluipt.

Het aandeel van ouderen in de ambulante verslavingszorg is in de afgelopen jaren fors toegenomen. Landelijk is tussen 1998 en 2007 het aantal 55-plussers met een alcoholhulpvraag met 130% gestegen (gecorrigeerd voor vergrijzing). Het aandeel oudere alcoholcliënten steeg in deze periode van 14% naar 22%. De GGD adviseert ouderen zeker niet meer en bij voorkeur minder te drinken dan de hoeveelheden die gelden voor volwassenen. Onderzoeken wijzen uit dat de effecten van alcoholmisbruik worden onderschat. Oudere mensen verdragen alcohol over het algemeen slechter. Dit komt door allerlei veranderingen in het lichaam die optreden bij het ouder worden.

Overmatig alcoholgebruik kan bij ouderen tot onder andere hoge bloeddruk, maagproblemen en depressie. Alcohol blijkt bijvoorbeeld bij valpartijen van ouderen regelmatig een rol te spelen. Ouderen hebben een grotere kans op botbreuken die ook nog moeilijker herstellen.

Overmatig alcoholgebruik komt pas aan het licht wanneer iets mis gaat. Eerstelijns zorgaanbieders als huisartsen, zorginstellingen en thuiszorgorganisaties kunnen naast de gemeente betrokken zijn bij het geven van voorlichting, preventieve en curatieve zorg om alcoholmisbruik terug te dringen.

Vervolg: Afspraken maken met eerstelijns zorgaanbieders (huisartsen, zorginstellingen en thuiszorgorganisaties) en ouderenorganisaties over alcoholvoorlichting en preventieve en curatieve zorg.
Partners: Ouderenorganisaties, eerstelijns zorgaanbieders

Thema 2: Psychische gezondheid

82% van de ouderen van 65 jaar en ouder in Binnenmaas geeft aan psychisch gezond te zijn. 4% ervaart zijn psychische gezondheid als matig tot slecht. Mogelijke indicator van psychische of psychosociale problematiek is het gebruik van slaap- en kalmeringsmiddelen. Veel mensen hebben last van zenuwachtigheid, angst of stress. Slaap- en kalmeringsmiddelen die de huisartsen voorschrijven helpen deze verschijnselen te verminderen. In Binnenmaas heeft 16% van de ouderen van 65 jaar en ouder recent slaap- of kalmeringsmiddelen gebruikt. Het gemiddelde gebruik in de Hoeksche Waard is 14%.

Taak voor de gemeente

Wet maatschappelijke ondersteuning, prestatievelden 3 (verstrekken van informatie, advies en ondersteuning), 5 (participatie van mensen met een beperking) en 8 (openbare geestelijke gezondheidszorg).

Programma

Wat gaat de gemeente tussen 2011 en 2014 doen?

5	Problemen door teruggang indicaties dagverzorging opvangen.
---	---

De invoering van het AWBZ-maatregelenpakket heeft tot gevolg dat de indicatiestelling voor met name de dagverzorging is verscherpt. Voorheen werden inwoners die zich op stap vier en (gedeeltelijk) drie van de ondersteuningsladder (zie boven) staan ondersteund vanuit de AWBZ. Deze inwoners dreigen tussen het wal en het schip te vallen. Op dit moment is niet bekend om hoeveel personen het gaat. De gemeente ontvangt met ingang van 2010 een rijksbudget om de gevolgen van het AWBZ-maatregelenpakket op te vangen.

Problemen in de dagverzorging kunnen mogelijk worden opgevangen door de bestaande ouderensociëteiten en andere activiteiten. Het continueren van deze activiteiten voorkomt de noodzaak tot het opzetten van duurdere dagverzorging.

Vervolg: Verkennen hoe de gevolgen van het AWBZ maatregelenpakket op een acceptabele wijze kunnen worden opgevangen.
Partners: Ouderenorganisaties, instellingen

6	Onderzoeken hoe gespecialiseerde gezinszorg ter verbetering van de psychische gezondheid kan worden gecontinueerd.
---	--

Gespecialiseerde gezinszorg is een vorm van intensieve thuiszorg waarin cliënten worden begeleid weer zelfstandig voor zichzelf te kunnen zorgen. Zo wordt cliënten bijvoorbeeld stapsgewijs aangeleerd om zelf boodschappen te doen, of geld te pinnen. Wanneer het traject is afgerond wordt de cliënt overgedragen aan thuiszorg. Het betreft mensen die op stap drie en vier van de ondersteuningsladder staan (zie boven). Door verschuivingen in de AWBZ wordt deze vorm van ondersteuning niet langer vergoed.

Vervolg: Verken de mogelijkheden om gespecialiseerde gezinszorg aan te blijven bieden.

Partners: Thuiszorgorganisaties, ouderenorganisaties.

7	Het Lokaal Zorgnetwerk onder de aandacht brengen van huisartsen
---	---

Inwoners van Binnenmaas met een combinatie van sociale, economische, psychische en/of verslavingsproblematiek worden besproken in het Lokaal Zorgnetwerk. Bij het Lokaal Zorgnetwerk zijn de gemeente, politie, Regionale Sociale Dienst Hoeksche Waard, Careyn, MEE Zuid-Hollandse Eilanden, Hoeksche Waard Wonen, Bureau Jeugdzorg, Bavo Europoort, Delta zorg, Pameijer en Bouman GGZ betrokken. Huisartsen participeren niet in dit overleg. Maandelijks vergadert het zorgnetwerk over ongeveer tien inwoners die intensieve begeleiding nodig hebben om hun leven weer op de rit te krijgen. Vroegtijdige aanmelding door onder andere de huisarts kan grotere problemen voorkomen.

Vervolg: De gemeente brengt het Lokaal Zorgnetwerk onder de aandacht bij de Binnenmaasse huisartsen.

Partners: Lokaal Zorgnetwerk, huisartsen.

8	Inspelen op de tendens van toename van de ziekte van Alzheimer en dementie.
---	---

De ziekte van Alzheimer is de meest voorkomende vorm van dementie. In Nederland is op dit moment bij ruim 200.000 mensen de diagnose 'dementie' gesteld. Daarnaast zijn er vermoedelijk ongeveer 60.000 mensen, die lijden aan dementie, maar bij wie de diagnose nog niet is vastgesteld. Circa 12.000 dementiepatiënten zijn jonger dan zestig jaar wanneer de ziekte begint. De Gezondheidsraad schat dat, met name door de toenemende vergrijzing, tot 2040 het aantal patiënten zal verdubbelen.

Een effectieve manier om inwoners en mantelzorgers te informeren, adviseren en ondersteunen is bijvoorbeeld door het organiseren van een Alzheimer Café. Een Alzheimer Café is een informele thematische bijeenkomst voor mensen met dementie, partners, familieleden, hulpverleners en andere belangstellenden. Na een inleiding door een deskundige kunnen de bezoekers ideeën, informatie en ervaringen uitwisselen. In Oud-Beijerland wordt het Alzheimer Café door MEE ZHE georganiseerd. Voor Binnenmaas is het zinvol te kijken naar bijeenkomsten die rouleren over de vijf gemeenten in de Hoeksche Waard.

Vervolg: In overleg met zorgpartners verkennen op welke wijze ingespeeld kan worden op de toename van de ziekte van Alzheimer en dementie.

Partners: MEE ZHE, ouderenorganisaties, zorginstellingen.

Thema 3: Eenzaamheid

Signalerend huisbezoek van Stichting Welzijn Binnenmaas toont aan dat acht procent van de ouderen in Binnenmaas van 75 jaar en ouder zich eenzaam voelt. Uit de gezondheidsenquête die de GGD ZHZ in 2009 heeft gehouden onder inwoners van Binnenmaas blijkt dat 45% van de 65 plussers eenzaam is. Dit is iets hoger dan in de Hoeksche Waard (44%). Onder de volwassen bevolking komt depressie anderhalf tot

tweemaal vaker voor bij vrouwen dan bij mannen. Langdurige eenzaamheid kan leiden tot depressieklachten.

Taak voor de gemeente

Wet maatschappelijke ondersteuning, prestatieveld 5 (bevorderen deelname) en 8 (openbare geestelijke gezondheidszorg).

Programma

Wat gaat de gemeente tussen 2011 en 2014 doen?

9	Gebruik maken van signalerende huisbezoeken, aan de hand van vragenlijsten.
---	---

In een signalerend huisbezoek gaan vrijwilligers bij ouderen op bezoek en toetsen behoeften aan zorg en welzijn aan de hand van een vragenlijst, die gezamenlijk wordt ingevuld. Onder inwoners van 75 jaar en ouder is in 2007 door Stichting Welzijn Binnenmaas een signalerend huisbezoek gehouden in 'oud-Binnenmaas' en in 2007-2008 door de toenmalige ouderencoördinator in 's-Gravendeel. Aan de hand van de antwoorden worden inwoners gewezen op voorzieningen die in of rond de gemeente Binnenmaas beschikbaar zijn. Deze huisbezoeken worden als zeer zinvol ervaren. Landelijk wordt over het algemeen gekozen voor een herhaling iedere drie jaar, zodat trendmatige ontwikkelingen merkbaar zijn.

Er zijn diverse manieren om signalerende huisbezoeken op te zetten. Zo kan er voor worden gekozen iedere drie jaar alle ouderen in de gemeente een huisbezoek aan te bieden, of jaarlijks een huisbezoek aan alle ouderen in twee kernen zodat iedere drie jaar de zes kernen aan bod komen, of eenmalig een huisbezoek aan alle ouderen in de hele gemeente, waarna jaarlijks alleen de mensen worden bezocht die in dat jaar een bepaalde leeftijd hebben bereikt. Ook de coördinatie van de huisbezoeken kan bij verschillende partijen worden weggelegd. De leeftijdsgrens en inhoudelijke vulling van de vragenlijst zijn discutabel.

Vervolg: Onderzoek naar de meest effectieve wijze om periodiek onder alle inwoners vanaf een bepaalde leeftijd een signalerend huisbezoek aan te bieden en welke informatie middels de vragenlijsten tenminste beschikbaar moet komen.

Partners: Ouderenorganisaties, vrijwilligers

10	Maatschappelijke stages en basisonderwijs betrekken bij ouderenwerk
----	---

Een maatschappelijke stage is een vorm van leren binnen of buiten de school, waarbij de leerling door vrijwilligerswerk de samenleving beter leert kennen en er iets aan bijdraagt. Om meer bekendheid te krijgen met ouderenzorg en ouderenwerk wordt het zinvol geacht maatschappelijke stagiaires hierop in te zetten. Er is al gestart met maatschappelijke stages in verzorgingshuizen.

Vervolg: In overleg met de coördinator voor maatschappelijke stages en ouderenorganisaties en zorginstellingen wordt gekeken op welke wijze de stagiaires optimaal kunnen worden ingezet.

Partners: Coördinator maatschappelijke stages, ouderenorganisaties, zorginstellingen.

11	De mogelijkheid om buiten kantooruren, met name op zondag, koffie te drinken in voorziening onderzoeken.
----	--

Tijdens kantooruren en op zaterdag zijn voldoende gelegenheden voor ouderen om bij elkaar te komen. Het wordt als gemis ervaren dat op zondagen geen voorzieningen open zijn.

Vervolg: De mogelijkheden worden verkend om op zondagen bij elkaar te komen.

Partners: Horeca, ouderenorganisaties, kerken, WWZ voorzieningen.

Welzijn

In het hoofdstuk Welzijn worden de thema's welzijn, mantelzorg en vrijwilligers besproken. De volgende activiteiten worden in de gemeente Binnenmaas verricht op het gebied van welzijn:

Ouderenorganisaties

Stichting Welzijn Binnenmaas ('Oud-Binnenmaas')

Het seniorenplatform is een werkgroep van de Stichting Welzijn Binnenmaas die zich bezig houdt met belangenbehartiging van senioren in onze gemeente. In tegenstelling tot de Senioren Adviesraad, die de Gemeente gevraagd en ongevraagd adviseert op beleidsmatig niveau, heeft het Seniorenplatform met name uitvoerende taken. Het platform wordt gevormd door senioren die zelf op vrijwillige basis actief zijn in de dienstverlening bij bijvoorbeeld de ouderen bonden, Humanitas, de kerk, een ouderensoos, maaltijdvoorzieningen, de Zonnebloem, Trivalent en Het Rode Kruis. Belangenbehartiging wordt onder andere nagestreefd door dwarsverbanden te leggen tussen de bestaande organisaties voor hulpverlening op al hun werkterreinen m.b.t. voorzieningen, vervoer, vrijetijdsbesteding, huisbezoeken en dergelijke. Werkgroepen van de Stichting Welzijn Binnenmaas organiseren educatieve- en creatieve workshops, bewegingsactiviteiten voor ouderen en beurzen. Stichting Welzijn Binnenmaas coördineert ook de warme maaltijdbezorging in Maasdam, Mijnsheerenland en Heinenoord. De maaltijdvoorziening in Puttershoek wordt door een zelfstandig comité gecoördineerd.

Stichting Gecoördineerd Ouderenwerk 's-Gravendeel ('s-Gravendeel)

Stichting Gecoördineerd Ouderenwerk 's-Gravendeel (SGO) is een stichting waarbij organisaties en kerken zijn aangesloten die zich richten op ouderenwerk in 's-Gravendeel. SGO sluit sociale alarmeringssystemen aan voor eigen woningbezitters en huurders van 's-Gravendeelse huizen van HW Wonen en onderhoudt deze. SGO verzorgt niet geïndiceerde dagopvang en coördineert ook de warme maaltijdbezorging in 's-Gravendeel.

Stichting Platform Gehandicapten de zes kernen van Binnenmaas

De Stichting Platform Gehandicapten de zes kernen van Binnenmaas is een lokaal overleg-, advies-, en informatieorgaan ten behoeve van mensen met een handicap. Activiteiten zijn onder andere overleg met de gemeente over zaken als nieuwbouwplannen, renovatie van straten, toegankelijkheid van gebouwen en verkeerstechnische zaken, overleg met HW Wonen over nieuwbouw en renovatie, signaleren van door gehandicapten ervaren belemmeringen en tekortkomingen, het geven van informatie en voorlichting en gevraagd en ongevraagd adviseren.

Algemene Nederlandse Bond voor Ouderen ('s-Gravendeel, Puttershoek/Maasdam en Mijnsheerenland/Westmaas)

Ouderenorganisatie voor 50 plussers. De ANBO komt op voor de individuele en collectieve rechten en belangen van ouderen en hun materiële, sociale en culturele positie te verbeteren, opdat zij hun plaats als volwaardige personen in de samenleving kunnen (blijven) innemen. Deze doelstelling omvat het bevorderen van hun zelfstandigheid, zelfbeschikkingsrecht en maatschappelijke integratie en participatie, het bevorderen van een daarvoor toereikend welvaartsinkomen, het in voldoende mate beschikbaar zijn voor ouderen nodige voorzieningen en het tegengaan van leeftijdsdiscriminatie. De ANBO biedt tal van activiteiten, waaronder collectieve zorgverzekering mogelijk bij 17 zorgverzekeraars, goedkope rijbewijskeuring voor 70+ers, eigen belastingconsulenten, aanbod van vakantie-reizen, dagtochten en informatie, tips en handreikingen via publicaties.

Protestants Christelijke Ouderen Bond ('s-Gravendeel en Heinenoord)

De PCOB is een belangrijke gesprekspartner voor diverse invloedrijke instanties, overheid en politieke partijen en is zowel plaatselijk, regionaal, provinciaal, nationaal als

internationaal actief op het gebied van belangenbehartiging voor ouderen. De PCOB biedt tal van activiteiten, waaronder belangenbehartiging op het gebied van zorg, inkomen, huisvesting, welzijn, veiligheid en mobiliteit, een eigen collectieve zorgverzekering met unieke garanties, een speciaal reisaanbod via PCOB-Reizen en lokale en regionale bijeenkomsten voor ontmoeting, ontspanning en educatie.

Rode Kruis

Het Rode Kruis is een wereldwijde hulpverleningsorganisatie waarvan de werking in de zeven basisbeginselen menslievendheid, neutraliteit, onpartijdigheid, onafhankelijkheid, vrijwilligheid, eenheid en algemeenheid is gegoten. Deze beginselen vormen de grondslag voor alles wat het Rode Kruis doet en worden weerspiegeld in alle acties van de vrijwilligers van het Rode Kruis. Het Rode Kruis is met ruim 97 miljoen vrijwilligers in 186 landen de grootste humanitaire organisatie in de wereld. Het Rode Kruis heeft een afdeling Hoeksche Waard.

Humanitas Hoeksche Waard

Humanitas Hoeksche Waard is een lokale vrijwilligersorganisatie, die (ongeacht leeftijd, geslacht, geloofsovertuiging, kleur of achtergrond) opkomt voor iedereen in Hoeksche Waard die (tijdelijk) een steuntje in de rug kan gebruiken. Gelijkwaardigheid, wederkerigheid en respect van mens tot mens zijn daarin belangrijke uitgangspunten. Humanitas Hoeksche Waard maakt onderdeel uit van de landelijke Vereniging Humanitas. De Vereniging Humanitas komt op voor een samenleving waarin mensen actief vorm (kunnen) geven aan hun eigen leven en waarin zij verantwoordelijkheid nemen voor het samenleven met elkaar. Humanitas kent de werkgroepen Steun bij Rouw, Vriendschappelijk bezoek van vrijwilligers en Hulp bij thuisadministratie.

De Zonnebloem

De Zonnebloem levert een positieve bijdrage aan het leven van mensen met een fysieke beperking door ziekte, handicap of gevorderde leeftijd. Door middel van huisbezoek, activiteiten en vakanties geven we kleur aan hun leven en helpen onze 40.000 vrijwilligers gevoelens van eenzaamheid te verminderen.

Dagbesteding

Oudersociëteiten

Binnenmaas kent zes ontmoetingsplaatsen voor ouderen, te weten stichting bejaardensociëteit 't Trefpunt en De Biesband in 's-Gravendeel, ouderen sociëteit Mijnsheerenland, ouderensoos Westmaas, ouderensoos Puttershoek / Maasdam en ouderen club Heinenoord. In de ouderensoos worden diverse activiteiten georganiseerd, bijvoorbeeld bingo, sjoelen, kaarten, film en informatieavonden, dagreisjes, Sinterklaas- en kerstvieringen.

Stichting Initiatief Sociaal Cultureel Werk ('s-Gravendeel)

SISKW levert een bijdrage aan het creëren van een zo optimaal mogelijk leefklimaat in 's-Gravendeel door het inspelen op de wensen en behoeften op sociaal cultureel terrein en het bieden van mogelijkheden om zich te ontplooiën, door het aanbieden van cursussen, Graag gedaan en Villa Nova

Inloophuis Puttershoek

Naar aanleiding van het evaluatierapport over de enquête signalerend huisbezoek van Stichting Welzijn Binnenmaas onder inwoners van 75 jaar en ouder in de kernen Puttershoek, Maasdam en Heinenoord is de Parochiële Caritas Instelling (PCI) Christus Dienaar in 2009 het Inloophuis in Puttershoek gestart. Wekelijks maken 20 à 30 inwoners gebruik van deze ontmoetingsmogelijkheid.

Dag van de ouderen (Puttershoek en 's-Gravendeel)

Jaarlijks wordt in Puttershoek een Dag van de Ouderen georganiseerd door Stichting Welzijn Binnenmaas en in 's-Gravendeel door het Lokaal comité dag van de ouderen 's-Gravendeel.

Vrijwilligers- en mantelzorgondersteuning

Vrijwilligersservicepunt

Het vrijwilligersservicepunt is onderdeel van Stichting Welzijn Binnenmaas. Het loket verbindt vraag naar en aanbod van vrijwilligers en verstrekt informatie, advies en ondersteuning bij vrijwilligerswerk.

MEE Zuid-Hollandse Eilanden

MEE streeft in samenwerking met familie, belangenbehartigers en organisaties het volwaardig burgerschap van mensen met een beperking of chronische aandoening te bevorderen, door informatie te geven, te bemiddelen, adviseren en persoonlijke ondersteuning op alle terreinen en in alle levensfasen.

Het Gilde Hoeksche Waard

Het Gilde Hoeksche Waard verbindt vrijwilligers die hun kennis of vaardigheden over willen dragen aan anderen. Het gaat niet om het geven van cursussen of het uitvoeren van een karwei, maar om het adviseren en geven van tips. Aanbieders zijn mensen van 50 jaar en ouder die hun kennis en ervaring belangeloos aanbieden. Aanvragers zijn mensen van alle leeftijden die gebruik willen maken van de kennis en ervaring van de aanbieder.

Visie Welzijn 2020

- * Er is voldoende aanbod en een goede ondersteuning van mantelzorgers en vrijwilligers
- * Het aanbod aan activiteiten en ouderenorganisaties wordt actief bekend gemaakt
- * Ouderenorganisaties en professionele instellingen zijn op de hoogte van actuele ontwikkelingen in welzijn, mantelzorg en vrijwilligerswerk

Thema 4: Welzijn

Bij thema welzijn is gekeken naar mogelijkheden tot maatschappelijke participatie (sociale activiteiten, ontmoetingsplaatsen, eigen ontwikkeling) en een visie op welke vormen van persoonlijke ondersteuning ouderen nodig hebben om zo lang mogelijk zelfstandig te kunnen wonen.

Taak voor de gemeente

Wet maatschappelijke ondersteuning, prestatievelden 1 (leefbaarheid en sociale samenhang) en 3 (informatie, advies en cliëntondersteuning).

Programma

Wat gaat de gemeente tussen 2011 en 2014 doen?

12	Het hoge niveau van welzijnsvoorzieningen op peil houden, mits efficiënt, effectief en zonder overlap. Succesvolle initiatieven onderhouden en deze zo mogelijk uitzetten in andere kernen. Samenwerking van welzijnsorganisaties bevorderen.
----	---

Op het gebied van ouderenwelzijn worden al veel initiatieven ontplooid. Door bezuinigingen kan het hoge niveau van activiteiten onder druk komen te staan. In de zes

kernen worden verschillende activiteiten opgezet. Het is zinvol te kijken of activiteiten die succesvol zijn in de ene kern ook in een andere kern kunnen worden uitgezet.

De diverse ouderenorganisaties die actief zijn in Binnenmaas treffen elkaar regelmatig en er is een toenadering tussen Stichting Welzijn Binnenmaas en Stichting Gecoördineerd Ouderenwerk. De samenwerking kan nog nauwer. Daarnaast is behoefte aan meer contact met andere organisaties die activiteiten opzetten waar ook ouderen gebruik van maken, bijvoorbeeld de Culturele Kring Hoeksche Waard.

Vervolg: Monitoren of welzijnsvoorzieningen voor ouderen op peil blijven en onderzoek welke activiteiten in andere kernen kunnen worden uitgevoerd. Onderzoeken op welke wijze bestaande activiteiten kunnen worden gestroomlijnd om overlap te voorkomen. Onderzoeken hoe de samenwerking tussen welzijnsorganisaties nog meer versterkt kan worden.

Partners: Ouderenorganisaties

13	Een structureel overleg opzetten met alle ouderenorganisaties en instellingen.
----	--

In de gemeente Binnenmaas zijn veel organisaties actief die zich inzetten voor ouderen. Door een structureel overleg op te zetten waarin vertegenwoordigers van alle organisaties en instellingen zitting nemen ontstaat meer bekendheid met elkaars werk ontstaan en hebben gemeente en instellingen de kans om actuele ontwikkelingen bij overheid en zorgbedrijven toe te lichten. Met structureel wordt ongeveer twee maal per jaar bedoeld.

Vervolg: Voor alle organisaties en instellingen die zich op het gebied van ouderenwerk begeven wordt een structureel overleg opgezet.

Partners: Ouderenorganisaties, MEE ZHE, huisartsen, HW Wonen

14	Mogelijkheden tot het verbeteren van de prijs-kwaliteitverhouding en dagelijkse bezorging van verse maaltijden verkennen.
----	---

In alle kernen van Binnenmaas kunnen ouderen gebruik maken van de maaltijdvoorziening. De koelvers maaltijden worden door werkgroepen van de Stichting Welzijn Binnenmaas en Stichting Gecoördineerd Ouderenwerk verkregen bij Trivalent en aan huis bezorgd. Door de dagelijkse bezorging zijn er extra contactmomenten. De voorkeur wordt gegeven aan dagelijkse bezorging van verse maaltijden. Breed gedragen wordt dat de prijs/kwaliteit verhouding niet goed is. Door de relatief hoge prijs maken veel ouderen niet langer gebruik van deze dienst.

Vervolg: Met maaltijdverstrekkers wordt verkend op welke wijze het mogelijk is dagelijks een verse maaltijd aan te bieden.

Partners: Maaltijdverstrekkers, ouderenorganisaties

15	Administratieve ondersteuning aan ouderen onder de aandacht brengen.
----	--

De ANBO en PCOB bieden de mogelijkheid leden te ondersteunen bij het invullen van belastingaangiften. De organisaties Per saldo en Humanitas bieden mensen administratieve ondersteuning. Veel leden maken gebruik van deze diensten.

Vervolg: De mogelijkheden tot administratieve ondersteuning worden bij inwoners onder de aandacht gebracht.

Partners: Ouderenorganisaties

Thema 5: Mantelzorg

Mantelzorg is de zorg voor chronisch zieken, gehandicapten en hulpbehoevenden door naasten, bijvoorbeeld familieleden, vrienden, kennissen en buren. Het gaat om langdurige, onbetaalde zorg, waarbij een persoonlijke band bestaat tussen verzorgde en mantelzorger. Van de inwoners van Binnenmaas tussen de 19 en 65 jaar heeft 19% het afgelopen jaar mantelzorg gegeven. Onder inwoners van 65 jaar en ouder betrof het 14%. 14% van hen ervaart mantelzorg als licht tot zwaar belastend. MEE Zuid-Hollandse Eilanden ondersteunt mantelzorgers in Binnenmaas.

Taak voor de gemeente

Wet maatschappelijke ondersteuning, prestatieveld 4 (ondersteuning van mantelzorgers en vrijwilligers)

Programma

Wat gaat de gemeente tussen 2011 en 2014 doen?

16	Mantelzorgers ondersteunen en activeren. De gemeente speelt hierin een voortrekkersrol.
----	---

Er is een stijgende lijn merkbaar in het aantal mantelzorgers, zowel landelijk als lokaal. Om de gevolgen van de vergrijzing en uitkleding van de AWBZ op te vangen is het van belang dat het aantal mantelzorgers blijft stijgen. De gemeente moet hierin een leidende rol vervullen. Het stimuleren van burenhulp is een goed middel om zorg in kleine kring te verhogen. Met name buiten kantooruren is een toename van mantelzorgers wenselijk. Ter ondersteuning van mantelzorgers worden ook de mogelijkheden die mantelzorgwoningen en –units bieden verkend.

Vervolg: Verken de mogelijkheden om het aantal mantelzorgers verder toe te laten nemen.
Partners: MEE ZHE.

17	MEE in het Wmo-loket behouden.
----	--------------------------------

Op maandagmiddag is een medewerker van MEE in het Wmo-loket in het gemeentehuis. Van deze dienst wordt regelmatig gebruik gemaakt en wordt als zeer positief ervaren.

Vervolg: Met MEE wordt de afspraak van aanwezigheid van een medewerker één dagdeel per week in het Wmo-loket gecontinueerd.
Partners: MEE ZHE, Wmo consulenten.

18	Mantelzorgers en vrijwilligers beter informeren om goed voor zichzelf te zorgen en de mogelijkheden van respijtzorg verkennen
----	---

Een deel van de mantelzorgers en vrijwilligers voelt zich tamelijk tot zeer zwaar belast door de taken die zij op zich nemen. Het gevaar bestaat dat deze groep zich te veel inspant, met overspanning tot gevolg. Mantelzorgers en vrijwilligers moeten goed geïnformeerd worden goed voor zichzelf te blijven zorgen. Een middel hiertoe is een roulerend mantelzorg salon, dat MEE op diverse plaatsen aan biedt. Respijtzorg is zorg aan een zorgbehoevende, met als doel om diens mantelzorger(s) te ontlasten en vrijaf te geven. Het is een verzamelbegrip voor voorzieningen, die tijdelijk, beroepsmatig of vrijwillig de mantelzorg overnemen, en dus respijt verlenen.

Vervolg: Met MEE wordt bekeken op welke wijze mantelzorgers en vrijwilligers het best voorgelicht kunnen worden om overspannings-, overwerkings- of burn-outverschijnselen te voorkomen en op welke

wijze respijtzorg om alle mantelzorgers in Binnenmaas te ontlasten kan worden opgezet.
Partners: MEE ZHE.

Thema 6: Vrijwilligers

28% van de inwoners van 65 jaar en ouder verricht structureel vrijwilligerswerk. Voor volwassenen tot 65 jaar is dit 35%. Een vrijwilliger verricht uit vrije wil werkzaamheden buiten een vast dienstverband, over het algemeen onbetaald.

Taak voor de gemeente

Wet maatschappelijke ondersteuning, prestatieveld 4 (ondersteuning van mantelzorgers en vrijwilligers).

Programma

Wat gaat de gemeente tussen 2011 en 2014 doen?

19	Het vrijwilligerswerk een grotere bekendheid geven. De gemeente speelt een voortrekkersrol in het activeren en waarderen van vrijwilligers. De diversiteit van vrijwilligerswerk wordt benadrukt.
----	---

Veel instellingen zijn afhankelijk van vrijwilligers om het werk gedaan te krijgen. Vrijwilligers bieden een onmisbare bodem voor tal van activiteiten. De gemeente heeft een belangrijke rol in het verkrijgen van zo veel mogelijk vrijwilligers. Het vrijwilligersservicepunt verbindt het aanbod en vraag naar vrijwilligerswerk. Door het vrijwilligersservicepunt beter onder de aandacht te brengen en communicatiemiddelen vanuit de gemeente meer te gebruiken worden naar verwachting meer vrijwilligers geactiveerd. Door de diversiteit van vrijwilligerswerk te benadrukken wordt het bereik vergroot.

Vervolg: Er wordt een plan opgesteld om het vrijwilligerswerk beter onder de aandacht te brengen.
Partners: Vrijwilligersservicepunt

20	Alert zijn op de tendens in verzorgingshuizen van meer vrijwilligers, minder professionals
----	--

Het aantal vrijwilligers in verzorgingshuizen neemt toe en het aantal professionals af. We gaan naar een situatie waarin niet langer vrijwilligers de professionals bijstaan, maar waar de professional vrijwilligers aanstuurt. Dit levert extra druk voor de vrijwilligers op.

Vervolg: Onderzoeken hoe meer vrijwilligers geworven kunnen worden voor verzorgingshuizen en ondersteuning van vrijwilligers afstemmen.
Partners: Verzorgingshuizen, vrijwilligersservicepunt

21	Organisaties meer bewust laten worden dat vrijwilligers voldoende worden ingewerkt en, zo nodig, opgeleid.
----	--

Vrijwilligers worden soms onvoldoende ingewerkt of opgeleid, waardoor de taak die hen wordt toebedeeld belastend is. Met organisaties die vrijwilligerswerk aanbieden moet worden gesproken over begeleiding van vrijwilligers.

Vervolg: Afspraken met de organisaties die vrijwilligers aansturen over begeleiding van vrijwilligers.
Partners: Organisaties die vrijwilligerswerk aanbieden

Door het vrijwilligerswerk regelmatig onder de aandacht te brengen in de gemeentelijke communicatie, bijvoorbeeld in de gemeenterubriek van het Kompas, worden mogelijk meer vrijwilligers gevonden.

Vervolg: Verkennen op welke wijze het vrijwilligerswerk goed onder de aandacht kan worden gebracht in de media.
Partners: Vrijwilligersservicepunt, ouderenorganisaties

W o n e n

Onder de noemer Wonen worden de thema's huisvesting, mobiliteit en verkeer en veiligheid uitgewerkt. De volgende activiteiten worden in de gemeente Binnenmaas verricht op het gebied van Wonen:

Wonen, Welzijn, Zorg

De kerngroep Wonen, Welzijn, Zorg, bestaande uit alle Hoeksche Waardse gemeenten, de woningbouwcorporatie, welzijnsinstellingen, zorgaanbieders, belangenorganisaties, de preferente zorgverzekeraar en GGD, heeft de intentie uitgesproken om in de komende twintig jaar een optimale leef- en woonomgeving voor ouderen en zorgbehoevenden te creëren. In het 'Pact van mijn hart' worden afspraken gemaakt over het aantal gerealiseerde levensloopbestendige woningen, spreiding van zorgwoningen en reguliere woningen, concentratie van woningen rond 'zorgwelzijnskruispunten', realisatie van een gemêleerde bevolkingsopbouw en het bereikbaar, toegankelijk en veilig houden van de fysieke en sociale woonomgeving.

Het levensloopbestendig maken van de Hoeksche Waard wordt per gemeente (inclusief de kernen) en per kern gerealiseerd in één of meerdere woonservicezones. De woonservicezone doet recht aan de veranderingen in de zorg(vraag) en aan de gewenste integratie van zorgvragenden in de maatschappij. Door de realisatie van clusters van zorgwoningen en aangepaste woningen tussen de 'gewone' woningen wordt recht gedaan aan het proces van een evenwichtige spreiding van de zorg, aan een noodzakelijke concentratie zorgwoningen en aangepaste woningen om efficiënt en effectief zorg, welzijn en diensten te leveren én aan de integratie van zorgbehoevenden in de wijk of dorpskern. Een woonservicezone is een geografisch deel binnen een gemeente, waarbinnen:

1. Verschillende vormen van zelfstandig en onzelfstandig wonen voor senioren en mensen met een beperking zijn gerealiseerd rond een 'zorgwelzijnskruispunt', (een uitvalsbasis voor zorgverlening en welzijnsdiensten) en/of coördinatiepunt (een plaats waar vraag en aanbod zorg en welzijn met elkaar gecombineerd worden);
2. Welzijnsactiviteiten en diensten aan huis gebracht of dichtbij te halen zijn, georganiseerd in of vanuit een wijk(welzijns)activiteitencentrum;
3. Zorgbehoevenden, senioren en mensen met een beperking beslist niet domineren, maar onderdeel vormen van een gemêleerde bevolkingsopbouw;
4. De fysieke en sociale woonomgeving zo is ingericht dat deze goed bereikbaar, toegankelijk en veilig is.

Zorgcomplexen

In Binnenmaas bevinden zich de volgende zorgcomplexen, waar ouderen en mensen met een beperking kunnen inwonen en zorg verleend krijgen door Trivalent en Sabine van Egmont:

Immanuël te 's-Gravendeel

- 30 verzorgingsappartementen
- 6 appartementen voor tijdelijke opvang
- 20 plaatsen dagverzorging in combinatie met dagopvang
- 16 plaatsen verpleging in twee groepen van 8 dementerende senioren

WWZ complex te Heinenoord

- 7 plaatsen (kleinschalig groepswonen)
- 3 plaatsen tijdelijke opvang
- 10 plaatsen dagverzorging.

Hofwijk te Mijnsheerenland

- 14 plaatsen verpleging (kleinschalig groepswonen)
- 3 plaatsen tijdelijke opvang
- 10 plaatsen dagverzorging

Tijdelijk, in afwachting van nieuwbouw.

't Huys te Hoecke te Puttershoek

- 60 appartementen voor verzorging
- 5 appartementen voor oudere verstandelijk gehandicapten
- 5 zorghotelkamers
- 24 plaatsen verpleging in 4 groepen van 6 dementerende senioren
- 6 appartementen voor tijdelijke opvang
- 15 plaatsen dagverzorging in combinatie met dagopvang
- 30 plaatsen verpleging in 5 groepen van 6 dementerende senioren
- 24 plaatsen voor somatische cliënten
- 20 plaatsen voor dagbehandeling

Visie Wonen 2020

- * Ouderen wonen zo lang mogelijk in hun eigen woonplaats, dicht bij voorzieningen
- * Nadruk bij nieuwbouw ligt op levensloopbestendige woningen en flexibiliteit
- * De kwaliteit van de leefomgeving blijft gelijk of verbetert

Thema 7: Huisvesting

61% van de inwoners van Binnenmaas ouder dan 65 jaar woont in een koopwoning en 39% in een huurwoning. Het aantal oudere Binnenmaasse huizenbezitters is hoger dan de Hoeksche Waard (58%) en veel hoger dan huizenbezitters in regio Zuid-Holland Zuid (48%). Van de 1181 woningen die in Binnenmaas gerealiseerd gaan worden tot en met 2019 zijn er 272 specifiek bestemd voor ouderen.

Taak voor de gemeente

Wet maatschappelijke ondersteuning, prestatieveld 1 (leefbaarheid en sociale samenhang).

Programma

Wat gaat de gemeente tussen 2011 en 2014 doen?

23	Ouderen de gelegenheid bieden zo lang mogelijk in hun eigen kern te blijven wonen
----	---

Ouderen blijven het liefst zo lang mogelijk in de kern wonen waar ze op dit moment wonen. Hiertoe moeten voldoende woningen beschikbaar zijn. In de gemeente Binnenmaas zijn op dit moment voldoende kwalitatief goede woningen, in zowel koop- als huurmarkt.

HW Wonen kijkt bij de toewijzing van huurhuizen in eerste instantie naar het inkomen van toekomstige huurder. Veel ouderen hebben relatief weinig inkomsten, maar een hoog eigen vermogen uit spaargeld of verkoop van een huis. Wanneer ouderen in aanmerking willen komen voor een huurwoning in het duurdere segment wordt ook gekeken naar het eigen vermogen.

Ook in woonzorgcomplexen zijn voorlopig voldoende kamers beschikbaar.

Vervolg: Monitoren of het aanbod van koop- en huurwoningen op peil blijft.
Overleg met HW Wonen over toewijzing van woningen

Partners: HW Wonen, Trivalent, Sabina van Egmont

24	Seniorenwoningen zo mogelijk dicht bij voorzieningen bouwen. Alert blijven op inbreidingslocaties.
----	--

Gezien het feit dat veel ouderen slecht ter been zijn is nabijheid sociale en commerciële voorzieningen bij seniorenwoningen van groot belang. De gemeente moet alert blijven op inbreidingslocaties, zodat nieuwe levensloopbestendige woningen dicht bij voorzieningen kunnen worden gebouwd.

Vervolg: Alert blijven op inbreidingslocaties.
Partners: HW Wonen

25	Levensloopbestendige woningen bouwen, rekening houdend met voldoende oppervlak voor inwonende mantelzorgers of inwonenden die zorg nodig hebben en ouderen tijdig bij planvorming betrekken. De gemeente streeft mantelzorgwoningen te bouwen respectievelijk via bestemmingsplan mogelijk te maken.
----	--

Een levensloopbestendige woning is een woning die geschikt is, of eenvoudig geschikt te maken is, voor bewoning tot op hoge leeftijd, ook in het geval van fysieke handicaps of chronische ziekten van bewoners. Wanneer de 'grijze golf' voorbij is moeten de woningen met kleine aanpassingen geschikt gemaakt kunnen worden voor gebruik door andere leeftijdscategorieën. Door de SAR, het Platform gehandicapten de zes kernen van Binnenmaas en de beleidsmedewerker Wmo te betrekken bij planvorming wordt gewaarborgd dat noodzakelijke aanpassingen aan woningen in een vroegtijdig stadium worden meegenomen.

Een mantelzorgwoning is een aangepaste kant-en-klare woning die in de tuin kan worden geplaatst, zodat een mantelzorger tijdelijk op korte afstand van de verzorgde kan wonen. Voor plaatsing van de woning moet de gemeente toestemming geven. Een aantal gemeenten hebben een apart bestemmingsplan mantelzorg, waarin vrijstelling van beperkende regels in het bestaande bestemmingsplan wordt geregeld.

Vervolg: De doelen zoals gesteld in het 'Pact van mijn hart' nakomen en ouderen betrekken bij planvorming
Partners: Ondertekenaars Pact van mijn hart, Platform gehandicapten.

26	Persoonsalarmering als middel om ouderen langer thuis te laten wonen continueren.
----	---

Persoonsalarmering is een systeem dat bij ouderen in huis kan worden aangebracht. De persoonsalarmering bestaat uit een alarmmelder en een alarmknop aan een halsketting. Bij een noodgeval kan de alarmknop worden ingedrukt, waarna hulpverleners worden ingeschakeld. Afhankelijke van het soort abonnement wordt mantelzorg of professionele achtervang gebeld. Voor persoonsalarmering is geen indicatie nodig, maar kan ook met een indicatie via de AWBZ. Op dit moment is er een diffuus aanbod en wordt door de Zorgfederatie (de gezamenlijke verzorgingshuizen in de Hoeksche Waard) gewerkt aan één systeem voor de Hoeksche Waard, dat per januari 2011 van start gaat. Oude contracten met aanbieders van alarmering Comfort Home Plus en Careyn worden in de loop van 2011 door de gemeente beëindigd.

Vervolg: Monitoren of het nieuwe systeem van persoonsalarmering naar tevredenheid verloopt.
Partners: Senioren Adviesraad

27	De groene leefomgeving onderhouden.
----	-------------------------------------

Over de leefomgeving zijn ouderen tevreden. Binnenmaas wordt ervaren als een zeer groene gemeente.

Vervolg: Monitoren of de groene leefomgeving in stand blijft

Partners: Senioren Adviesraad

Thema 8: Mobiliteit en verkeer

67% van de inwoners van 75 jaar en ouder beschikt over een eigen vervoermiddel. Voor 42% is dat de fiets en 28% de auto. Het is niet bekend in welke mate van deze vervoermiddelen gebruik wordt gemaakt. Van de 75 plussers maakt 34% gebruik van het openbaar vervoer.

Taak voor de gemeente

Wet maatschappelijke ondersteuning, prestatieveld 1: (leefbaarheid en sociale samenhang).

Programma

Wat gaat de gemeente tussen 2011 en 2014 doen?

28	Ouderen tijdig bij planvorming van infrastructuur betrekken.
----	--

Ouderen zijn tevreden over het huidige wegennet. Ouderen en inwoners met een fysieke beperking hebben specifieke wensen voor wat betreft infrastructuur. Wanneer ouderen in een vroegtijdig stadium worden betrokken bij de planvorming kunnen problemen na voltooiing voorkomen worden.

Vervolg: Monitoren tevredenheid wegennet, verken hoe tijdig meegedacht kan worden in het planvormingsproces.

Partners: Senioren Adviesraad, Platform gehandicapten de zes kernen van Binnenmaas

29	De mogelijkheden van deur-tot-deur vervoer voor ouderen onderzoeken.
----	--

Ouderen zonder zorgindicatie en eigen vervoer zijn op dit moment aangewezen op vervoer door mantelzorgers, het openbaar vervoer of taxidiensten. Ouderen met een indicatie op grond van de Wmo krijgen een standaard Persoonsgebonden budget als tegemoetkoming in de vervoerskosten. De zorgplicht van de gemeente betreft op dit moment 5 zones van het openbaar vervoer. Om in aanmerking te komen voor een aanvulling op het standaard Pgb moeten taxibonen worden gedeclareerd.

Het openbaar vervoer is lastig bereikbaar voor ouderen die slecht ter been zijn en wordt als prijzig ervaren. Bij veel ouderen bestaat de wens van deur-tot-deur vervoer. Dit kan op diverse wijzen worden opgezet. Collectief vraagafhankelijk vervoer (CVV) is vervoer van deur-tot-deur op afroep per deeltaxi. Eerder heeft de gemeente Binnenmaas zich voorstander van collectief vraagafhankelijk vervoer getoond. Ook een vrijwilligersinitiatief als Graag gedaan in 's-Gravendeel biedt deur-tot-deur vervoer. Mogelijk zijn dergelijke, bestaande, initiatieven uit te breiden tot alle ouderen in de gemeente hier gebruik van kunnen maken.

Voordelen van deur-tot-deur vervoer zijn dat ouderen tot op latere leeftijd thuis kunnen blijven wonen, minder mantelzorgondersteuning nodig hebben en in verschillende kernen gebruik kunnen maken van het aanbod aan ouderenwerk en -zorg. De kosten van deur-tot-deur vervoer hangen af van welke vorm van vervoer wordt gekozen en wie van het vervoer gebruik mogen maken. Veel gemeenten hanteren de leeftijdsgrens van 70 jaar plus inwoners met een zorgindicatie.

Vervolg: De mogelijkheden van deur-tot-deur vervoer worden onderzocht.

Partijen: Vervoersdiensten, Graag gedaan

30	Scotmobielrijvaardigheids cursussen aanbieden.
----	--

Scootmobielen worden op basis van zorgindicaties door de gemeente verstrekt in het kader van de Wet maatschappelijke ondersteuning. Het besturen van een scootmobiel vraagt om het aanleren van specifieke vaardigheden. Platform gehandicapten de zes kernen van Binnenmaas en Veilig Verkeer Nederland bieden in overleg met de Gemeente Binnenmaasscootmobielrijvaardigheidscursussen aan, met aandacht voor zowel theorie en praktijk. Daarnaast bestaat het vermoeden dat veel verstrekte scootmobielen niet gebruikt worden. Na gunning van de aanbesteding van de Wmo hulpmiddelen wordt onderzocht op welke wijze het gebruik van de hulpmiddelen kan worden gecontroleerd.

Vervolg: In overleg met het Platform gehandicapten de zes kernen van Binnenmaas wordt bekeken hoe alle bezitters van scootmobielen een rijvaardigheidstraining aangeboden kunnen krijgen. Onderzoek op welke wijze gebruik van voorzieningen kan worden gecontroleerd.

Partners: Platform gehandicapten de zes kernen van Binnenmaas, Veilig Verkeer Nederland, regionale platforms

31	Platform gehandicapten de zes kernen van Binnenmaas de gemeente laten schouwen.
----	---

Het Platform gehandicapten de zes kernen van Binnenmaas verzorgt op dit moment een schouw van de straten van Binnenmaas, waarin wordt gekeken of het wegennet voldoende begaanbaar is voor minder mobiele inwoners. Resultaten worden besproken met de beleidsmedewerker verkeer van de gemeente.

Vervolg: Met het Platform gehandicapten de zes kernen van Binnenmaas wordt verkend op welke wijze bovengenoemde schouw kan worden uitgezet in heel Binnenmaas.

Partners: Platform gehandicapten de zes kernen van Binnenmaas.

32	Infrastructuur zo veel mogelijk gereed maken voor oplevering van nieuwbouw.
----	---

Bij nieuwbouw komt het voor dat de woningen gereed zijn voor de infrastructuur volledig is aangelegd. Dit levert problemen op voor ouderen die slecht ter been zijn, en risicovolle situaties wanneer woningen slecht bereikbaar zijn voor hulpdiensten.

Vervolg: Planning van infrastructuur afstemmen op bouw.

Partner: Senioren Adviesraad.

33	Bij sneeuw en ijzel zout strooien voor ouderen
----	--

Sneeuw en ijzel kan leiden tot gevaarlijke situaties voor mensen die slecht ter been zijn. Sinds 2010 wordt bij sneeuw en ijzel bijzondere aandacht gegeven aan zorgcomplexen en straten waar veel ouderen wonen. Ook in de routes die ouderen lopen, bijvoorbeeld naar winkels, wordt door de werkgroepsleden aangeraden zout te strooien.

Vervolg: De mogelijkheden om bij sneeuw en ijzel zout te strooien op routes die ouderen vaak lopen uitbreiden.

Partners: Senioren Adviesraad, afdeling Ruimte en Groen, buitendienst.

34	Handhaven op hondenpoep en fietsers op het voetpad.
----	---

Hondenpoep en fietsers op het voetpad worden door ouderen als groot probleem ervaren. Meer handhaving kan dit probleem oplossen.

Vervolg: Met politie en buitengewoon opsporingsambtenaar wordt verkend of meer kan worden gehandhaafd op hondenpoep en fietsers op de stoep.
Partners: Politie, buitengewoon opsporingsambtenaar

Thema 9: Veiligheid

Wanneer de uitkomsten van signalerend huisbezoek in 'oud-Binnenmaas' en 's-Gravendeel worden gecombineerd blijkt dat 98% van de inwoners van 75 jaar en ouder zich overdag veilig voelt in de woning en 96% voelt zich ook 's avonds veilig. In de buurt voelt 98% van de ouderen zich overdag veilig en 94% voelt zich er ook 's avonds veilig.

Taak voor de gemeente

Wet maatschappelijke ondersteuning, prestatieveld 1: (leefbaarheid en sociale samenhang).

Programma

Wat gaat de gemeente tussen 2011 en 2014 doen?

35	De tevredenheid over veiligheid in Binnenmaas behouden
----	--

Uit bovenstaande blijkt dat inwoners van Binnenmaas tevreden zijn over de veiligheid.

Vervolg: Monitoren of de tevredenheid over veiligheid in Binnenmaas aanhoudt.
Partners: Ouderenorganisaties, politie

36	De sociale betrokkenheid van burgers stimuleren.
----	--

De grote sociale betrokkenheid in de kernen van Binnenmaas wordt als zeer positief ervaren. De dorpen en wijken worden als kleinschalig genoeg ervaren voor een positieve sociale controle. Volgens leden van de werkgroepen is betrokkenheid van jongere ouderen minder vanzelfsprekend. Naar mate de zorgbehoefte toeneemt groeit ook de vraag om meer sociale controle.

Vervolg: Vinger aan de pols houden voor wat betreft betrokkenheid van en bij ouderen in de zes kernen en mogelijkheden om de betrokkenheid te stimuleren inventariseren.
Partners: Ouderenorganisaties

37	De wijkagent moet meer zichtbaar in de kern.
----	--

Iedere kern heeft een wijkagent. De wijkagent is bij veel inwoners wel bekend, maar de zichtbaarheid van de agent wordt als onvoldoende ervaren.

Vervolg: In overleg met de politie wordt gekeken of de wijkagent beter zichtbaar kan worden gemaakt.
Partners: Politie

Algemene aanbevelingen

38	Een eenduidige communicatie over alle activiteiten en organisaties in Binnenmaas.
----	---

De gemeente Binnenmaas beschikt over een groot aanbod aan ouderenwerk en ouderenzorg. Veel ouderen zijn niet op de hoogte van het totale aanbod. De gemeentegids bevat veel informatie, maar is voor ouderen slecht te lezen. Om het gebruik van het aanbod te vergroten is het zinvol het te bundelen en aan alle ouderen aan te bieden. Dat kan in de vorm van een informatieboek.

Vervolg: In overleg met ouderenorganisaties wordt een informatieboek samengesteld.

Partners: Alle organisaties actief op het gebied van ouderenwerk en ouderenzorg.

39	De Algemene Subsidie Verordening strikt toepassen.
----	--

Tot op heden komt het voor dat organisaties zonder rechtsvorm, door precedentwerking van voorgaande jaren, een waarderingssubsidie of projectsubsidie ontvangen. Het gaat zowel om kleine vergoedingen voor bijvoorbeeld koffiezetapparaten en biljartballen, maar ook om grote subsidies, als volledige vergoeding van huurlasten.

Met ingang van deze nota ouderenbeleid wordt precedentwerking stopgezet en de Algemene Subsidie Verordening strikt gehanteerd. Alle ouderenorganisaties die aanspraak willen maken op subsidie moeten derhalve een rechtspersoon zijn en schriftelijk een subsidieverzoek doen aan het college van burgemeester en wethouders.

Vervolg: Aan de organisaties zonder rechtsvorm die in het verleden structureel subsidie hebben ontvangen wordt in 2011 verzocht een rechtsvorm aan te gaan en voor 2012 een subsidieverzoek te doen aan het college.

Partners: Ouderenorganisaties.

40	Inzetten op bovenlokale samenwerking en leren van ouderenwerk in de regio.
----	--

De gemeenten in de Hoeksche Waard werken nauw samen op het gebied van wonen, welzijn en zorg. De verschillende gemeenten voeren geen eenduidig ouderenbeleid. Ook in de uitvoering zijn verschillen per welzijnsinstelling. De diverse organisaties kunnen leren van elkaars activiteiten en inspirerende initiatieven overnemen, wanneer het contact wordt gezocht met ouderenorganisaties van andere gemeenten. De lokale senioren adviesraden van de Hoeksche Waard gemeenten spreken elkaar al in regionaal verband.

Vervolg: Waardevolle activiteiten uit de regio inventariseren en vertalen naar Binnenmaas.

Partners: Ouderenorganisaties.

2011 - 2014

Fase twee bestaat uit uitvoering, controle en evaluatie van het beleid.

Uitvoering

De Senioren Adviesraad adviseert over de wijze waarop de beleidsvoornemens kunnen worden uitgevoerd en is partner in alle vervolgstappen. De Senioren Adviesraad wint informatie in bij betrokken partijen en verwerkt deze zo nodig tot een advies. De beleidsmedewerker voor ouderenbeleid staat de Senioren Adviesraad bij in het inwinnen en verwerken van informatie en het formuleren van adviezen aan het college van burgemeester en wethouders. De voorstellen worden bij voorkeur SMART geformuleerd, zodat de gemeente prestatieafspraken kan maken met de uitvoerende instanties. De gemeente krijgt een regisserende rol door met de SAR afspraken te maken welke taken worden opgepakt binnen welk kader en er bij de instanties op toe te zien dat SMART doelstellingen worden behaald.

De SAR brengt ook in samenspraak met de gemeente prioritering aan in de advisering. De Senioren Adviesraad bespreekt voor ieder kalenderjaar met de portefeuillehouder voor ouderenbeleid een jaarplanning, waarin ten minste staat aangegeven welke beleidsvoornemens op welke wijze worden onderzocht. Aan het eind van het kalenderjaar wordt met de portefeuillehouder de voortgang geëvalueerd. Daarnaast bespreekt de Senioren Adviesraad de voortgang ieder half jaar met (leden van) het management team. 2011 wordt gezien als overgangsjaar.

Controle en evaluatie

De Senioren Adviesraad controleert of de beleidsvoornemens voor 2015 door de gemeente worden verwezenlijkt. Het college van burgemeester en wethouders controleert of de doelstellingen uit de jaarplanning zijn gehaald en of de advisering door de SAR adequaat is geweest.

In 2012 en medio 2014 wordt de Nota ouderenbeleid geëvalueerd met de Senioren Adviesraad. Hiertoe worden ook de inwoners die zitting namen in de werkgroepen gezondheid, welzijn en wonen uitgenodigd. In de evaluatie wordt zo veel mogelijk het effect van de beleidsvoornemens gemeld, de knelpunten die zijn ervaren, welke partijen betrokken waren en welk budget er mee gemoeid was. De gemeenteraad wordt op de hoogte gebracht van de resultaten van de evaluaties. Na instemming kan de nota worden geactualiseerd of (deels) herschreven, afhankelijk van de uitkomsten van de evaluatie.

FINANCIËLE PARAGRAAF

De gemeente Binnenmaas heeft in 2011 de volgende budgetten gereserveerd voor uitvoering van het ouderenwerk en aanverwante activiteiten:

Kostenplaats	Onderwerp	Type subsidie	Budget
66201107	St. Bejaardensociëteit Trefpunt	BCF subsidie	€ 33.762
66221001	MEE ZHE	BCF subsidie	€ 39.004
66221002	Careyn sociale alarmering	BCF subsidie	€ 19.110
66303001	Ouderenbeleid (huur sociëteit Mijnsheerenland)	Subsidie	€ 7.632
66303004	Sociale alarmering	BCF subsidie	€ 3.800
66301105	SWB (seniorenmarkt)	BCF subsidie	€ 5.000
66301105	SWB (seniorenplatform)	BCF subsidie	€ 9.784
66301105	SWB (ontmoeting, maaltijdbezorging, computerinloop)	BCF subsidie	€ 20.410
66301105	SWB (cursussen)	BCF subsidie	€ 20.040
66301105	SWB (deel zwemvervoer)	BCF subsidie	€ 5.543
66303101	ANBO (Mijnsheerenland)	Waarderingssubsidie	€ 500
66303102	ANBO (Puttershoek)	Waarderingssubsidie	€ 1.250
66303103	ANBO ('s-Gravendeel)	Waarderingssubsidie	€ 1.250
66303104	Bejaardensociëteit M'heerenland	Waarderingssubsidie	€ 500
66303106	Ontspanningsver. Krooswijs	Waarderingssubsidie	€ 577
66303108	PCOB Heinenoord	Waarderingssubsidie	€ 500
66303109	PCOB 's-Gravendeel	Waarderingssubsidie	€ 750
66303110	St. Gecoördineerd Ouderenwerk	BCF subsidie	€ 10.600
66303111	St. lokaal comité dag vd ouderen	Waarderingssubsidie	€ 1.250
66303113	Senioren Adviesraad	Leges	€ 10.299
66303114	De Biesband	BCF subsidie	€ 9.335
66303114	Volksdansgroep voor ouderen	Waarderingssubsidie	€ 466
66303115	Comité warme maaltijden Puttershoek / Heinenoord	Waarderingssubsidie	€ 2.250
66521101	Platform gehandicapten de zes kernen van Binnenmaas	BCF subsidie	€ 4.884
67141101	Rode Kruis	Waarderingssubsidie	€ 500
67141102	EHBO P'hoek, 's-Gravendeel, W'maas/M'heerenland, H'noord	Waarderingssubsidie	€ 2.000
67141103	De Zonnebloem	Waarderingssubsidie	€ 500
Totaal			€ 211.496

Bijlage 1: Wettelijke taken

Wet publieke gezondheid

Per 1 juli 2010 is artikel 5a toegevoegd aan de Wet publieke gezondheid (Wpg), welke stelt dat het college van burgemeester en wethouders een uitvoerende rol hebben in het signaleren van ontwikkelingen in de gezondheidstoestand van ouderen, het ramen van behoeften aan ouderenzorg, het vroegtijdig opsporen en voorkomen van specifieke stoornissen als comorbiditeit (het tegelijkertijd hebben van twee of meer aandoeningen of stoornissen), het geven van voorlichting, advies, instructie en begeleiding en het formuleren van maatregelen ter beïnvloeding van gezondheidsbedreigingen.

Vanuit de negen prestatievelden van de Wet maatschappelijke ondersteuning heeft de gemeente ook een taak op het gebied van gezondheid en welzijn.

> Uitvoering Wpg: Gemeente en GGD

Wet maatschappelijke ondersteuning

De Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo) vormt met de AWBZ en de Zvw de basis van het Zorg en Welzijn stelsel. De Wmo wordt uitgevoerd door gemeenten en kent de negen thema's (prestatievelden) waarop de gemeente wordt geacht een prestatie te leveren. Burgers hebben volgens de Wmo de keuze om zorg in natura te ontvangen, of zelf in te kopen middels een persoonsgebonden budget. Gezien de samenhang met het ouderenbeleid worden hieronder de negen prestatievelden kort omschreven:

Prestatieveld 1 (Leefbaarheid en sociale samenhang)

Het prestatieveld 'bevorderen van de sociale samenhang in en leefbaarheid van dorpen, wijken en buurten', is ruim en breed geformuleerd. Leefbaarheid laat zich definiëren als: het wonen in een prettige en veilige omgeving, met de mogelijkheid om (thuis of in de buurt) gebruik te kunnen maken van (eenvoudige) zorg-, welzijns- en gemaksdiensten.

Prestatieveld 2 (Preventieve ondersteuning jeugd)

Dit prestatieveld heeft betrekking op jeugdigen – en in voorkomende gevallen hun ouders – bij wie sprake is van een verhoogd risico als het gaat om ontwikkelingsachterstand of uitval zoals schooluitval of criminaliteit, maar voor wie zorg op grond van de Wet op de jeugdzorg niet nodig is dan wel voorkomen kan worden. Dit beleidsterrein geldt als aanvulling op de taken die in andere wetgeving zijn vastgelegd, zoals de Wet collectieve preventie volksgezondheid en de Leerplichtwet.

Prestatieveld 3 (Informatie, advies en cliëntondersteuning)

Met 'geven van informatie en advies' wordt bedoeld op activiteiten die de burger de weg wijzen in het veld van maatschappelijke ondersteuning. Het kan hierbij zowel gaan om algemene voorzieningen zoals (voldoende) informatiepunten, als om meer specifieke voorzieningen zoals een individueel advies, of hulp bij de verheldering van een ondersteuningsvraag.

Prestatieveld 4 (Mantelzorg en vrijwilligers)

Mantelzorg is langdurende zorg die niet in het kader van een hulpverlenend beroep wordt geboden aan een hulpbehoevende door personen uit diens directe omgeving, waarbij zorgverlening rechtstreeks voortvloeit uit de sociale relatie en de gebruikelijke zorg van huisgenoten voor elkaar overstijgt. De vrijwillige inzet van burgers, zowel informeel en ongeorganiseerd (kleinschalig burgerinitiatief) als in georganiseerd verband (vrijwilligersorganisaties en bijvoorbeeld sport), vormt een onmisbaar deel van de 'civil society'

Prestatieveld 5 (Participatie van mensen met een beperking)

De gemeente treft algemene maatregelen die, zonder dat men zich tot de gemeente hoeft te wenden, ten goede kunnen komen aan een ieder die daaraan behoefte heeft. De maatregel hoeft dus niet uitsluitend gericht te zijn op mensen met een beperking of een chronisch psychisch of psychosociaal probleem, maar deze doelgroep moet wel bediend worden door de maatregel.

Prestatieveld 6 (Voorzieningen voor mensen met een beperking)

Het zesde prestatieveld betreft de verstrekking van specifieke, op de persoon toegesneden voorzieningen. Voor de hand liggende vormen zijn woonvoorzieningen, (sport)rolstoelen, begeleiding bij zelfstandig wonen, dagbesteding voor ouderen, maaltijdvoorziening, sociale alarmering, vervoersvoorzieningen, klussendiensten, algemeen maatschappelijk werk of vormen van psychosociale hulpverlening.

Prestatieveld 7, 8 en 9 (Maatschappelijke opvang en huiselijk geweld)

Maatschappelijke opvang omvat activiteiten bestaande uit het tijdelijk bieden van onderdak, begeleiding, informatie en advies aan personen die, door een of meerdere problemen, al dan niet gedwongen de thuissituatie hebben verlaten en niet in staat zijn zich op eigen kracht te handhaven in de samenleving. Onder het bieden van openbare geestelijke gezondheidszorg wordt nagenoeg hetzelfde verstaan als hetgeen in de Wet collectieve preventie volksgezondheid nu hieronder wordt verstaan. Ambulante verslavingszorg doelt op activiteiten bestaande uit ambulante hulpverlening, gericht op verslavingsproblemen, en preventie van verslavingsproblemen, inclusief activiteiten in het kader van overlastbestrijding van overlast door verslaving.

> Uitvoering Wmo: Gemeente

Algemene Wet Bijzondere Ziektekosten

De Algemene Wet Bijzondere Ziektekosten (AWBZ) is een verplichte, collectieve ziektekostenverzekering voor ziektekosten die zo hoog zijn dat ze niet individueel verzekeraar zijn. De premie voor de AWBZ wordt opgebracht uit loonheffing. Op grond van deze wet kunnen bijvoorbeeld langdurige opname in ziekenhuis of inrichting worden vergoed. Om aanspraak te kunnen maken op gelden uit de AWBZ wordt de cliënt beoordeeld door het Centrum Indicatiestelling Zorg, een onafhankelijk orgaan dat vaststelt op welke zorg de cliënt recht heeft:

- Persoonlijke verzorging (hulp bij wassen, kleden, eten, etc.)
- Verpleging
- Begeleiding individueel
- Begeleiding groep
- Verblijf, zowel kortdurend als definitieve opname
- Behandeling

In 2007 en 2009 zijn respectievelijk huishoudelijke verzorging en welzijnsactiviteiten als dagopvang uit het AWBZ pakket gehaald en afgestoten naar de Wmo. Dat betekent dat de gemeente een taakverzwaring hebben gekregen. Thuiszorg wordt wel vergoed uit de AWBZ.

> Uitvoering AWBZ: Centrum Indicatiestelling Zorg

Zorgverzekeringswet

De Zorgverzekeringswet (Zvw) stelt een ziektekostenverzekering verplicht voor iedereen die verzekerd is voor de AWBZ, ofwel alle inwoners van Nederland en iedereen die in het buitenland woont maar inkomsten heeft uit arbeid uit Nederland. Zorgverzekeringen dekken het reguliere aanbod aan zorg.

> Uitvoering Zvw: Zorgverzekeraar